
Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2017:11

Utläggning av valsedlar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2017:69 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att lägga fram förslag till ändring i kyrkoordningen, så att valnämnderna i kommande val också ansvarar för att lägga ut valsedlar avseende de lokala valen. Utskottet instämmer i sak med motionären och menar att det bör införas en ordning där valförrättarna och röstmottagarna ansvarar för att lägga ut även valsedlar avseende de lokala valen på eller i anslutning till röstmottagningsställen. Dock bör regleringen om detta lämpligen inte införas i kyrkoordningen utan kan regleras på motsvarande sätt som utläggning av valsedlar till stiftsfullmäktige- och kyrkomötesval. Utskottet föreslår därför att motionen avslås men att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att införa en ordning där valförrättarna och röstmottagarna ska se till att valsedlar även för de lokala valen, i de valkretsar som innefattas i den egna valnämndens ansvarsområde, finns utlagda.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:69.
2. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av motion 2017:69, uppdra till kyrkostyrelsen att införa en ordning där valförrättarna och röstmottagarna ska se till att valsedlar även för de lokala valen, i de valkretsar som innefattas i den egna valnämndens ansvarsområde, finns utlagda.

Motionens förslag

Motion 2017:69 av Kjell Petersson, Valnämndens ansvar för distribution av valsedlar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om ändring i kyrkoordningen, så att valnämnderna i kommande val också ansvarar för att lägga ut valsedlar avseende de lokala valen.

Bakgrund

Bestämmelser om röstning på röstmottagningsställe finns såväl i kyrkoordningen som i kyrkostyrelsen beslut med närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2015:15). Den fråga som aktualiseras i motionen regleras i 21 § i kyrkostyrelsens ovan nämnda beslut.

Av paragrafen framgår inledningsvis att det i anslutning till varje röstmottagningsställe ska ordnas en lämplig plats där valsedlar kan läggas ut. Om detta inte är möjligt får en sådan plats i stället ordnas inne på röstmottagningsstället.

Av andra stycket framgår att valförrättarna och röstmottagarna har en skyldighet att se till att blanka valsedlar för vart och ett av valen finns utlagda. De ska även se till att valsedlar för val till kyrkomötet och stiftsfullmäktige i de valkretsar som innefattas i den egna valnämndens ansvarsområde finns utlagda på samma plats, om sådana valsedlar senast 18 dagar före valdagen har tillhandahållits valnämnden av någon nomineringsgrupp som deltar i valen. Valnämnden kan även, enligt tredje stycket, besluta att valsedlar som den får vid en senare tidpunkt också ska läggas ut.

I paragrafens fjärde stycke sägs att nomineringsgrupper som deltar i något av de val som äger rum på röstmottagningsstället själva ska kunna lägga ut sina valsedlar på samma plats.

Slutligen finns i femte stycket en föreskrift om att alla nomineringsgrupper vid tillämpningen av de redovisade bestämmelserna ska behandlas lika.

Den nuvarande lydelsen av paragrafen infördes inför 2005 års val då bland annat bestämmelsen infördes om att valnämnden ska se till att valsedlar för val till kyrkomötet och stiftsfullmäktige finns utlagda. Vid 2001 års kyrkoval gällde detta ansvar endast blanka valsedlar. Utvärderingen av 2001 års kyrkoval gav vid handen att det förekommit att nomineringsgruppernas utläggning av valsedlar inte fungerat överallt. I bilaga 1 (Utvärdering ur teknisk och administrativ synvinkel) till kyrkostyrelsens skrivelse om Utvärdering av kyrkovalet 2001 (KsSkr 2002:8) till 2002 års kyrkomöte angavs att detta lett till att valsedlar till kyrkomötet och till stiftsfullmäktige saknades på flera håll. I utvärderingen framhölls att det behövde tydliggöras att det var nomineringsgruppernas eget ansvar att lägga ut namnvalsedlar.

I de allmänna valen gäller enligt 8 kap. 2 § i vallagen (2005:837) att vissa valsedlar måste finnas i alla vallokaler. Det är röstmottagarnas ansvar att se till att dessa valsedlar alltid finns på plats. De partier som vid något av de två närmast föregående riksdagsvalen fått mer än en procent av rösterna i hela landet får sina partivalsedlar utlagda för alla tre valen om partiet begärt det. En sådan begäran ska, enligt 6 kap. 7 § i vallagen, göras hos den centrala valmyndigheten senast den dag som valmyndigheten bestämmer. De partier som hade rätt att få sina valsedlar för samtliga tre val utlagda var, i valet 2014, desamma som de som fick representation i riksdagen.

För kommun- och landstingsval ska även partivalsedlar för de lokala partier som har mandat i fullmäktige läggas ut inom respektive kommun och landsting. Dessutom måste blanka valsedlar alltid läggas ut. Såvitt avser namnvalsedlar är det partierna själva som ansvarar för att lägga ut dessa för samtliga val.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:69.
2. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av motion 2017:69, uppdra till kyrkostyrelsen att införa en ordning där valförrättarna och röstmottagarna ska se till att valsedlar även för de lokala valen, i de valkretsar som innefattas i den egna valnämndens ansvarsområde, finns utlagda.

Utskottet delar motionärens uppfattning att valförrättarnas och röstmottagarnas skyldighet enligt 21 § i kyrkostyrelsens beslut om närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2015:15) att lägga ut valsedlar för valen till kyrkomöte och stiftsfullmäktige bör utsträckas till att avse även valsedlar för de lokala valen. Dock bör en reglering på denna detaljnivå enligt utskottets mening inte intas i kyrkoordningen utan kan lämpligen regleras på motsvarande sätt som utläggning av valsedlar för övriga

val. Skyldigheten bör vidare inte omfatta valsedlar för de lokala val som inte innefattas i den egna valnämndens ansvarsområde.

O 2017:11

Uppsala den 4 oktober 2017

På Organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Roberth Krantz, Cecilia Clausen, Per Lindberg, Gustaf Bengtsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Britt Sandström, Irma Carlsson, Sven Gunnar Persson, Stefan Aro, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.